

instytut lotnictwa
warszawa, rok założenia 1926

minib 28

marketing instytucji
naukowych i badawczych

nr 2(28)/2018

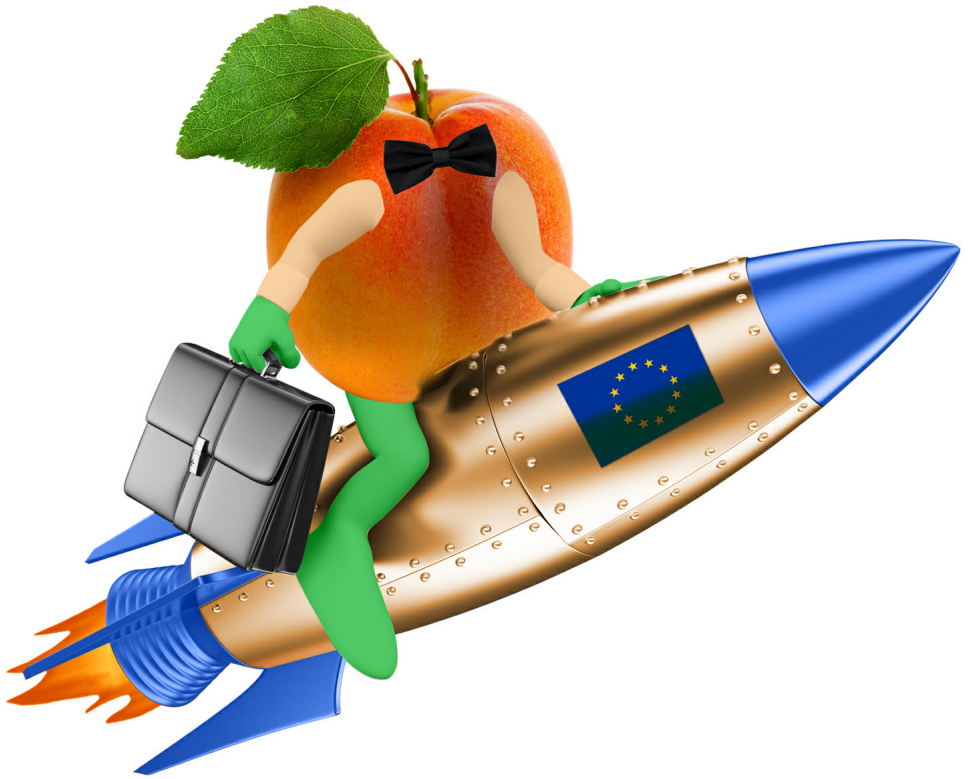

Research
for future

eISSN 2353-8414

pISSN 2353-8503

czerwiec 2018

**WYBRANE ASPEKTY POLITYKI INNOWACYJNEJ
PRZEDSIĘBIORSTW FUNKCJONUJĄCYCH
W PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH
UNII EUROPEJSKIEJ**

Open Access

WYBRANE ASPEKTY POLITYKI INNOWACYJNEJ PRZEDSIĘBIORSTW FUNKCJONUJĄCYCH W PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ

SELECTED ASPECTS OF THE INNOVATION POLICY OF ENTERPRISES OPERATING
IN THE MEMBER STATES OF THE EUROPEAN UNION

dr inż. Jerzy Baruk, emerytowany pracownik naukowo-dydaktyczny

Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie,

Wydziału Ekonomicznego, Instytutu Zarządzania

jerzy.baruk@poczta.onet.pl

DOI: 10.14611/minib.28.06.2018.03

Streszczenie

W dobie rewolucji innowacji zasadne jest prowadzenie racjonalnej polityki innowacji na poziomie kraju, regionu i przedsiębiorstwa. Innowacje stały się podstawowym czynnikiem rozwoju podmiotów gospodarczych, wzrostu ich konkurencyjności, poprawy pozycji rynkowej, wzrostu efektywności ekonomicznej itp. Założenia takiej polityki powinny być oparte na dokładnej diagnozie stanu istniejącego w zakresie aktywności innowacyjnej. W artykule podjęto próbę takiej diagnozy poprzez poszukiwanie odpowiedzi na następujące pytania:

- 1) czy przedsiębiorstwa funkcjonujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej prowadziły racjonalną politykę w zakresie działalności innowacyjnej?
- 2) czy wdrożone innowacje przyczyniły się do uzyskania określonych obrotów?
- 3) jaką część uzyskanych obrotów przedsiębiorstwa inwestowały w działalność innowacyjną?

Aby odpowiedzieć na te pytania wykorzystano metodę analizy statystyczno-porównawczej wyników badań empirycznych przeprowadzonych przez TNS Political & Social w 28 państwach członkowskich UE, Szwajcarii i USA w lutym 2016 r. na grupie 14117 przedsiębiorstw w zakresie trendów w innowacjach biznesowych UE.

Słowa kluczowe: innowacja, polityka innowacyjna, przedsiębiorstwo, rozwój, zarządzanie

Summary

In the era of innovation revolution it is reasonable to conduct a rational innovation policy at the national, regional and enterprise level. Innovations have become an essential factor of the development of enterprises, increasing their competitiveness, improving their market position, increasing their economic efficiency etc. Assumptions of this policy should be based on a precise diagnosis of the existing situation in the field of innovation activity.

In this article the attempt of this diagnosis was taken by seeking answers on the following questions:

- 1) did companies operating in the Member States of the European Union conduct a rational policy in range of innovation activity?
- 2) did implemented innovations contribute to obtain the specified turnover?
- 3) what part of the obtained turnover did enterprises invest in innovation activities?

To answer on these questions the method of statistical-comparative analysis of empirical researches was used. These researches were conducted by TNS Political & Social in the 28 Member States of the European Union, Switzerland and the United States in February 2016 on a group 14117 enterprises on EU business innovation terms.

Keywords: innovation, innovation policy, enterprise, development, management

Wprowadzenie

Rozwojowi społeczno-gospodarczemu gospodarki światowej towarzyszyły trzy epokowe zmiany, które trwale przekształciły sposoby pracy i życia ludzi. Chodzi tu o rewolucje: rolniczą, przemysłową, informacyjną. Dzisiaj świat stanął na początku czwartej rewolucji, jaką jest rewolucja innowacji, spowodowana następującymi mega trendami: globalizacją, rozwojem technologicznym, zmieniającą się demografią i strukturą przemysłu, globalną obecnością gospodarek wschodzących, globalnym ociepleniem i zwiększającym się zanieczyszczeniem środowiska. W ramach tych mega trendów wyłaniają się globalne problemy, które muszą rozwiązywać rządy, organizacje i ludzie (Lee, Olson i Trimi, 2012, s. 819–820). Na tle tych rewolucji rozwój gospodarek poszczególnych krajów i poszczególnych przedsiębiorstw odbywał się i odbywa według następujących scenariuszy:

- 1) rozwój ukierunkowany na tradycyjne sektory, z przewagą kapitału jako czynnika produkcji,
- 2) rozwój ukierunkowany na sektory nowoczesnych technologii, których źródłem są wiedza i innowacje.

W scenariuszu drugim dominującą rolę odgrywają inwestycje w sferach: nauki, wiedzy, badań i rozwoju, jakości zarządzania, kultury innowacji, innowacji¹.

Należy podkreślić, że według drugiego scenariusza rozwijały się nieliczne kraje na czele ze Stanami Zjednoczonymi, Japonią, a w dalszej kolejności: Koreą Południową, Tajwanem, Tajlandią (Baruk, 1997, s. 11–105). Kraje te, jako liderzy postępu technologicznego, tworzyły i tworzą globalne przywództwo w zarządzaniu wiedzą i rozwojem technologicznym. Pozostałe państwa, w tym tworzące Unię Europejską (UE), starają się, w miarę swoich możliwości finansowych i intelektualnych, podążać drogą wytyczoną przez liderów². Nie jest to droga łatwa, mimo świadomości, iż brak innowacji i przemysłowych zastosowań stanowi jedną z głównych przyczyn powolnego wzrostu gospodarki europejskiej (Krusinskas, Norvaisiene, Lakstutiene i Vaitkevicius, 2015, s. 122).

Doświadczenia liderów postępu technologicznego wskazują, że innowacje stanowią podstawę trwałego wzrostu gospodarczego każdego kraju, po-

szczególnych podmiotów gospodarczych, umożliwiając poprawę warunków ekonomicznych i społecznych (Wu, 2017, s. 1330). Zasadne jest więc objęcie ich racjonalną polityką innowacyjną na poziomie kraju, regionów, podmiotów gospodarczych³. Tym bardziej, że innowacje stanowią krwioobieg przedsiębiorstwa — z jednej strony, z drugiej zaś — proces ich tworzenia jest jednym z najtrudniejszych i najbardziej zawodnych procesów do zarządzania. Świadczą o tym wysokie wskaźniki niepowodzenia, kształtujące się na poziomie od 6 na 10 do 9 na 10 (Harkema, 2003, s. 340). Uważa się, że około 44% innowacyjnych projektów nie umożliwia osiągnięcia planowanych zysków, tylko koncepcja jednego produktu spośród siedmiu staje się nowym, zwycięskim produktem, a połowa wszystkich nowych premier produktów jest spóźniona na rynku (Tepic, Kemp i Omta, 2013, s. 518).

Polityka innowacji rozumiana jest tu jako zbiór różnorodnych form działania o charakterze zarządczym, organizacyjnym, finansowym, informacyjnym, technicznym i prawnym, zmierzających do ukształtowania, sprzyjających działalności innowacyjnej, warunków pozwalających na optymalne dla danego podmiotu gospodarczego pozyskanie i wykorzystanie zasobów materialnych, finansowych i intelektualnych, aby osiągnąć cele w zakresie działalności innowacyjnej w sposób racjonalny. Podstawowymi działaniami składowymi takiej polityki jest wytyczanie celów rozwoju działalności innowacyjnej oraz środków i metod ich realizacji.

Generalnie polityka innowacji powinna zmierzać do wykreowania kultury wiedzy, kultury innowacji, przyjaznego dla działalności innowacyjnej środowiska doświadczeń, zdolnego do zaspokajania potrzeb indywidualnego klienta przy wykorzystaniu zasobów różnych organizacji rozsianych po całym świecie (Prahalad i Krishnan, 2010, s. 26–33). Kształtowanie takiej polityki uwarunkowane jest otwartością menedżerów na zmiany, myśleniem kategoriami przyszłości przedsiębiorstwa a nie przeszłości, znajomością i wykorzystaniem nowoczesnych metod zarządzania, w tym zarządzania innowacjami i przez innowacje, otwartością na indywidualne potrzeby klientów, zdolnością identyfikowania nawet słabych sygnałów o zmianach zachodzących w środowisku zewnętrznym, zdolnością rozumienia wewnętrznych przeszkód w działalności innowacyjnej i umiejętnością ich pokonywania, dostrzeganiem w pracownikach i klientach kreatywnych zdolności, które należy ujawnić i skutecznie spożytkować w procesach tworzenia i wdrażania

innowacji, prowadzących do uzyskania konkurencyjnej przewagi na rynku (Wallace, Butts, Johnson, Stevens i Smith, 2016, s. 982).

Opracowanie racjonalnej polityki innowacji sprzyja dynamicznemu rozwojowi działalności innowacyjnej, której skutkiem są innowacje poprawiające ekonomiczne, techniczne i społeczne warunki funkcjonowania przedsiębiorstw, zwiększające ich konkurencyjność, dostarczające oczekiwaną wartość pracownikom, przedsiębiorstwu, jego interesariuszom, indywidualnym klientom (Ferraresi, Quandt, dos Santos i Frega, 2012, s. 690).

Celem artykułu jest próba odpowiedzi na pytanie ogólne: czy zarządy przedsiębiorstw prowadzą jakąkolwiek politykę innowacji, zwłaszcza sprzyjającą kształtowaniu dynamizmu innowacyjnego, eliminowaniu wszelkich barier w tym zakresie, systemowemu wykorzystaniu kreatywności pracowników i klientów w procesach tworzenia i wdrażania innowacji?, a także na pytania szczegółowe:

- 1) czy wdrożone innowacje przyczyniły się do uzyskania określonych obrotów?
- 2) jaką część uzyskanych obrotów przedsiębiorstwa inwestowały w działalność innowacyjną?

Próbie odpowiedzi na postawione pytania podjęto na podstawie analizy statystyczno-porównawczej wyników badań empirycznych przeprowadzonych przez TNS Political & Social w 28 państwach członkowskich UE, Szwajcarii i USA w lutym 2016 r. na grupie 14117 przedsiębiorstw w zakresie trendów w innowacjach biznesowych UE (Innobarometer, 2016, s. 2). Do opracowania publikacji wykorzystano też metodę analizy krytyczno-poznawczej piśmiennictwa.

Udział obrotów osiągniętych z innowacji wdrożonych w latach 2011–2013

Niewątpliwie innowacje posiadają istotny wpływ na ekonomikę każdego przedsiębiorstwa pod warunkiem, że stanowią one ważny instrument polityki rozwojowej prowadzonej przez zarządy tych organizacji. Miernikiem takiej polityki może być udział obrotów osiągniętych z innowacyjnych wyrobów lub usług wprowadzonych do produkcji i na rynek. Jak wynika z ta-

beli 1, w 2013 r. średnio w UE co dziesiąte przedsiębiorstwo nie uzyskało żadnych obrotów z innowacji wdrożonych od stycznia 2011 r. Największy odsetek badanych firm wskazało, że dzięki innowacjom uzyskało obroty w granicach od 1% do 25%. W 13% przedsiębiorstw udział obrotów uzyskanych dzięki wdrożonym innowacjom wahał się od 26% do 50%. Nieznaczny odsetek badanych uzyskał jeszcze większe obroty. W trzech na sto firm zawierały się one w przedziale od 51% do 75%. Natomiast w czterech firmach na sto udział takich obrotów wahał się od 76% do 100%.

W przekroju państw członkowskich powszechność procentowego udziału obrotów uzyskanych z wdrożonych innowacji była zróżnicowana. Najgorsza sytuacja występowała w przedsiębiorstwach: chorwackich (25%), holenderskich (19%), cypryjskich i łotewskich (po 18%), gdzie udział obrotów uzyskanych z wdrożonych innowacji był zerowy. Na przeciwnym końcu skali znalazły się firmy: hiszpańskie (5%), niemieckie (6%) oraz duńskie, fińskie i irlandzkie (po 7%). Największa różnica w powszechności zerowego udziału obrotów z zastosowanych innowacji, wynosząca 20 p. proc., pojawiła się między Chorwacją i Hiszpanią.

W Polsce 8% badanych firm nie uzyskało żadnych obrotów z wdrożonych innowacji. Wynik ten jest niższy o 2 p. proc. w porównaniu ze średnią dla UE. Plasuje on Polskę na 20 miejscu wśród państw członkowskich razem z Austrią, Luksemburgiem i Rumunią.

Zdecydowanie większy odsetek badanych przedsiębiorstw uzyskał z wdrożonych innowacji obroty w granicach od 1% do 25%. Pod tym względem przodowały:

- 1) Hiszpania (75% badanych), Irlandia (70%) i Belgia (67%) — wśród starych państw członkowskich,
- 2) Malta (71%), Bułgaria (66%) oraz Chorwacja, Rumunia, Słowenia i Węgry (po 65%) — wśród nowych państw członkowskich.

Na przeciwnym końcu skali znalazły się:

- 1) Szwecja (52%), Dania i Holandia (po 53%) — wśród starych państw członkowskich,
- 2) Cypr (44%), Łotwa (53%) i Polska (56%) — wśród nowych państw członkowskich.

Tabela 1. Odsetek przedsiębiorstw, których obroty w 2013 r. były skutkiem innowacji wprowadzonych od stycznia 2011 r.

Wyszczególnienie	Udziały procentowe obrotów uzyskanych z wdrożonych innowacji					
	0%	Od 1 do 25%	Od 26 do 50%	Od 51 do 75%	Od 76 do 100%	Nie wiem/brak odpowiedzi
	W % przedsiębiorstw, które wdrożyły innowacyjne towary lub usługi od stycznia 2011 r.					
Unia Europejska UE-28	10	61	13	3	4	9
Stare państwa członkowskie UE-15:						
Austria	8	65	12	2	7	16
Belgia	15	67	7	2	2	7
Dania	7	53	15	7	6	12
Finlandia	7	54	17	5	14	3
Francja	14	63	6	1	4	12
Grecja	11	64	10	9	2	4
Hiszpania	5	75	9	4	0	7
Holandia	19	53	12	3	4	9
Irlandia	7	70	14	2	0	7
Luksemburg	8	65	12	2	7	6
Niemcy	6	58	16	3	7	10
Portugalia	11	66	11	3	3	6
Szwecja	13	52	16	4	6	9
Wielka Brytania	14	55	14	4	6	7
Włochy	10	59	13	3	4	11
Nowe państwa członkowskie UE-13						
Bułgaria	12	66	12	0	2	8
Chorwacja	25	65	4	2	2	2
Cypr	18	44	12	7	8	16
Czechy	10	61	17	2	3	7
Estonia	17	57	10	2	5	9
Litwa	10	64	11	2	6	7
Łotwa	18	53	14	6	4	5
Malta	11	71	5	3	4	6
Polska	8	56	17	7	4	8
Rumunia	8	65	13	2	2	10
Słowacja	14	61	15	3	2	5
Słowenia	17	65	12	0	1	5
Węgry	16	65	13	0	3	3
Stany Zjednoczone	10	60	16	4	6	4

Źródło: Opracowano na podstawie: (The role, 2014, p. T13).

Maksymalna różnica w powszechności tego zjawiska, wynosząca 31 p. proc., pojawiła się między Hiszpanią i Cyprem.

W Polsce takich przedsiębiorstw było 56%, tj. mniej od średniej dla UE o 5 p. proc. Wynik ten lokuje Polskę na 21 pozycji w gronie państw członkowskich.

Znacznie mniejszy odsetek badanych uzyskiwał z wdrożonych innowacji od 26% do 50% obrotów. Najczęściej były to przedsiębiorstwa: fińskie, czeskie i polskie (po 17%), najrzadziej chorwackie (4%), maltańskie (5%) i francuskie (6%). Maksymalna różnica w powszechności występowania takich udziałów pojawiła się między Finlandią, Polską a Chorwacją i wynosiła 13 p. proc. Odsetek polskich przedsiębiorstw plasujących się w omawianym przedziale procentowym obrotów był wyższy od średniej dla UE o 4 p. proc. Zapewnił on Polsce (wraz z Finlandią i Czechami) pierwszą pozycję wśród państw członkowskich.

Niewielki odsetek przedsiębiorstw uzyskał z wdrożonych innowacji obroty w granicach od 51% do 75%. Wynik ten najczęściej osiągały przedsiębiorstwa greckie (9%), duńskie, cypryjskie i polskie (po 7%). Na przeciwnym końcu skali znalazły się firmy bułgarskie, słoweńskie i węgierskie, które nie uzyskały obrotów z tego przedziału. Maksymalna różnica w powszechności tego zjawiska, wynosząca 9 p. proc., pojawiła się między Grecją a Bułgarią, Słowenią i Węgrami. W Polsce takich przedsiębiorstw było 7%, tj. więcej o 4 p. proc. niż średnio w UE. Dało to Polsce 2 miejsce wśród państw członkowskich razem z Danią i Cyprem.

Nieznaczny odsetek przedsiębiorstw wykazał się udziałem obrotów uzyskanych z wdrożonych innowacji zawierającym się w przedziale 76% do 100%. Pod tym względem przodowały firmy fińskie (14%) i Cypryjskie (8%). Przeciwnieństwem były firmy hiszpańskie i irlandzkie, które nie uzyskały takich obrotów. Największa rozpiętość w powszechności występowania tego zjawiska, wynosząca 14 p. proc., pojawiła się między Finlandią a Hiszpanią i Irlandią. W Polsce takich przedsiębiorstw było 4%, co odpowiada średniemu wynikowi dla UE. Plasuje on Polskę na 11 miejscu wśród państw członkowskich, na równi z Francją, Holandią, Włochami, Łotwą i Malcią.

Udział obrotów osiągniętych z innowacji wdrożonych w latach 2013–2015

Badania obejmujące lata 2013–2015 wykazały, że powszechność osiągania określonych obrotów z wdrożonych innowacji była zmienna. Jak wynika z tabeli 2, średnio w UE co dziesiąte przedsiębiorstwo nie osiągnęło w 2015 r. żadnych obrotów z innowacji wdrożonych od stycznia 2013 r. Nieznacznie więcej niż co piąta firma uzyskała obroty w granicach 1%–5% oraz 11% — 25%. Jedno na pięć przedsiębiorstw zanotowało obroty w przedziale 6% — 10%. Jedna na dziesięć firm uzyskała z zastosowanych innowacji obroty od 26% do 50%. W siedmiu firmach na sto uzyskane obroty zawierały się w przedziale 51% i więcej.

W przekroju państw członkowskich powszechność osiągania poszczególnych udziałów obrotów była zróżnicowana. Zerowym udziałem obrotów najczęściej cechowały się przedsiębiorstwa: estońskie (15%), słoweńskie (14%) i włoskie (13%). Na przeciwnym końcu skali znalazły się firmy: maltańskie (4%), austriackie i hiszpańskie (po 7%). Największa różnica w powszechności występowania tego zjawiska pojawiła się między Estonią a Malcią i wynosiła 11 p. proc. W Polsce firm nie osiągających żadnych obrotów z wdrożonych innowacji było 9%, tj. mniej o 1 p. proc. niż średnio w UE, co jest zjawiskiem pozytywnym. Odsetek takich przedsiębiorstw plasuje Polskę na 15 miejscu wśród państw członkowskich wspólnie z Francją, Niemcami, Wielką Brytanią, Cyprzem, Czechami i Litwą.

Badane przedsiębiorstwa częściej osiągały obroty z wykorzystywanych innowacji w granicach od 1% do 5%. Pod tym względem przodowały firmy hiszpańskie i łotewskie (po 31%). Natomiast na przeciwnym końcu skali znalazły się przedsiębiorstwa cypryjskie (12%), niemieckie i brytyjskie (po 14%). Maksymalna różnica w powszechności występowania tego zjawiska, wynosząca 17 p. proc., pojawiła się między Hiszpanią, Łotwą a Niemcami i Wielką Brytanią. W Polsce co piąte przedsiębiorstwo osiągało obroty od 1% do 5% z wdrożonych innowacji. Wynik ten jest o 1 p. proc. mniejszy od średniego dla UE, zapewniający Polsce 12 miejsce w gronie państw członkowskich wspólnie z Belgią, Holandią i Malcią.

Tabela. 2. Odsetek przedsiębiorstw, których obroty w 2015 r. były skutkiem innowacji wprowadzonych od stycznia 2013 r.

Wyszczególnienie	Udziały procentowe obrotów uzyskanych z wdrożonych innowacji						
	0%	Od 1 do 5%	Od 6 do 10%	Od 11 do 25%	Od 26 do 50%	51% lub więcej	Nie wiem
	W % przedsiębiorstw, które wdrożyły innowacyjne towary lub usługi od stycznia 2013 r.						
Unia Europejska UE-28	10	21	20	21	10	7	11
Stare państwa członkowskie UE-15:							
Austria	7	22	16	20	10	9	16
Belgia	8	20	22	22	11	5	12
Dania	11	15	19	18	15	11	11
Finlandia	8	23	13	24	9	16	7
Francja	9	27	21	22	10	5	6
Grecja	11	18	24	22	11	11	3
Hiszpania	7	31	18	23	7	5	9
Holandia	11	20	21	24	3	11	10
Irlandia	11	18	27	25	8	7	4
Luksemburg	8	16	18	28	11	10	9
Niemcy	9	14	23	27	10	9	8
Portugalia	12	18	21	19	9	4	17
Szwecja	10	18	21	17	15	11	8
Wielka Brytania	9	14	21	20	12	10	14
Włochy	13	22	17	21	4	4	19
Nowe państwa członkowskie UE-13							
Bułgaria	8	24	21	20	9	8	10
Chorwacja	10	26	25	23	5	5	6
Cypr	9	12	18	25	8	21	7
Czechy	9	17	21	20	19	8	6
Estonia	15	26	15	15	5	7	17
Litwa	9	18	18	13	22	11	9
Łotwa	10	31	19	17	8	8	7
Malta	4	20	23	15	14	7	17
Polska	9	20	25	18	13	7	8
Rumunia	10	22	22	21	14	6	5
Słowacja	10	18	13	23	12	14	10
Słowenia	14	26	19	18	10	4	9
Węgry	12	18	27	24	10	7	2
Stany Zjednoczone	14	19	25	17	4	16	5

Źródło: Opracowano na podstawie: (Innobarometer 2016, 2016, s. T10, T11).

W przedziale obrotów od 6% do 10% przodowały przedsiębiorstwa irlandzkie i węgierskie (po 27%) w przeciwieństwie do firm fińskich i słowackich (po 13%). Największa różnica w powszechności tego zjawiska, wynosząca 14 p. proc., wystąpiła między Irlandią, Węgrami a Finlandią i Słowacją. W Polsce co czwarte przedsiębiorstwo osiągnęło ten przedział obrotów z wdrożonych innowacji. Wynik ten jest wyższy od średniej dla UE o 5 p. proc., plasujący nasz kraj na 3 miejscu w gronie państw członkowskich, wspólnie z Chorwacją.

Znaczny odsetek przedsiębiorstw uzyskał z zastosowanych innowacji obroty w granicach od 11% do 25%. Wynik ten najczęściej notowano w firmach luksemburskich (28%), niemieckich (27%), irlandzkich i cypryjskich (po 25%). Najrzadziej rezultat ten osiągały przedsiębiorstwa litewskie (13%), estońskie i maltańskie (po 15%). Największa rozbieżność w powszechności występowania tego zjawiska pojawiła się między Luksemburgiem a Litwą i wynosiła 14 p. proc. W Polsce przedsiębiorstw osiągających z wdrożonych innowacji obroty w przedziale 11%–25% było 18%, tj. mniej o 3 p. proc. niż średnio w UE. Wynik ten zapewnił Polsce dopiero 21 miejsce w gronie państw członkowskich wspólnie z Danią i Słowenią.

Wśród badanych przedsiębiorstw były też takie, które z zastosowanych innowacji osiągały obroty od 26% do 50%. Pod tym względem przodowały firmy litewskie (22%) i czeskie (19%). Przeciwnieństwem były przedsiębiorstwa holenderskie (3%) i włoskie (4%). Maksymalna różnica w powszechności występowania tego zjawiska, wynosząca 19 p. proc., pojawiła się między Litwą i Holandią. W Polsce 13% firm, które zastosowały innowacje uzyskało dzięki nim obroty w granicach 26–50%. Wynik ten jest wyższy od średniego dla UE o 3 p. proc., lokujący Polskę na 7 miejscu wśród państw członkowskich.

Należy podkreślić, że część przedsiębiorstw wdrażających innowacje osiągnęła dzięki nim najwyższe obroty sięgające 51% i więcej. Pod tym względem wyróżniały się firmy cypryjskie (21%) oraz fińskie (16%) w przeciwieństwie do przedsiębiorstw portugalskich, włoskich i słoweńskich (po 4%). Największa rozpiętość powszechności występowania tego zjawiska, wynosząca 17 p. proc., miała miejsce między Cyprzem a Portugalią, Włochami i Słowenią. W Polsce taki poziom obrotów osiągnęło siedem na sto przedsiębiorstw. Wynik ten jest równy średniej dla UE, zapewniający Polsce 16 miejsce w gronie państw członkowskich wspólnie z Irlandią, Estonią, Malcią i Węgrami.

Dla porównania dynamiki zmian w powszechności pojawiania się odsetka przedsiębiorstw osiągających określone udziały obrotów uzyskanych z wdrożonych innowacji sprowadzono poszczególne przedziały obrotów do stanu porównywalności. Okazuje się, że średnio w 2015 r. żadnych obrotów z zastosowanych innowacji nie uzyskało co dziesiąte przedsiębiorstwo w UE, podobnie jak w 2013 r. W USA takich firm było więcej o 4 p. proc. a w 2013 tyle samo co średnio w UE.

W przekroju państw członkowskich UE wzrost odsetka przedsiębiorstw nie uzyskujących żadnych obrotów z zastosowanych innowacji, co jest zjawiskiem negatywnym, zanotowano w:

- 1) Danii i Irlandii (o 4 p. proc.), Finlandii i Portugalii (o 1 p. proc.), Hiszpanii (o 2 p. proc.), Niemczech i we Włoszech (o 3 p. proc.) — wśród starych państw członkowskich,
- 2) Polsce (o 1 p. proc.), Rumunii (o 2 p. proc.) — wśród nowych państw członkowskich.

Natomiast największe spadki odsetka przedsiębiorstw nie osiągających żadnych obrotów z zastosowanych innowacji w 2015 r. w porównaniu do 2013 r. (zjawisko pozytywne) zanotowano w przedsiębiorstwach: chorwackich (o 15 p. proc.), cypryjskich (o 9 p. proc.), łotewskich i holenderskich (po 8 p. proc.).

W porównaniu do 2013 r., w roku 2015 powszechność osiągania obrotów w granicach od 1% do 25% wzrosła średnio w UE o 1 p. proc., podobnie jak w USA. Natomiast w przekroju poszczególnych krajów takie wzrosty zanotowały przedsiębiorstwa: fińskie (o 6 p. proc.), francuskie (o 7 p. proc.), holenderskie (o 12 p. proc.), niemieckie (o 6 p. proc.), szwedzkie (o 4 p. proc.), włoskie (o 1 p. proc.), chorwackie (o 9 p. proc.), cypryjskie (o 11 p. proc.), łotewskie (o 14 p. proc.), polskie (o 7 p. proc.) i węgierskie (o 4 p. proc.). Największe spadki odsetka przedsiębiorstw osiągających obroty w granicach od 1% do 25% zanotowano na Litwie (o 15 p. proc.), na Malcie (o 13 p. proc.), w Portugalii (o 8 p. proc.), w Austrii i na Słowacji (po 7 p. proc.).

W porównywanych okresach, odsetek przedsiębiorstw osiągających obroty w granicach od 26% do 50% zmniejszył się średnio w UE o 3 p. proc. W USA spadek ten wynosił 12 p. proc. Natomiast korzystne zjawisko w po-

staci wzrostu odsetka przedsiębiorstw zanotowały następujące kraje: Belgia (o 4 p. proc.), Francja (o 4 p. proc.), Grecja (o 1 p. proc.), Chorwacja (o 1 p. proc.), Czechy (o 2 p. proc.), Litwa (o 11 p. proc.), Malta (o 9 p. proc.) i Rumunia (o 1 p. proc.). Natomiast spadki takiego odsetka były największe w: Holandii i we Włoszech (po 9 p. proc.), w Finlandii (o 8 p. proc.), w Irlandii, Niemczech i na Łotwie (po 6 p. proc.).

Nieznaczny odsetek badanych przedsiębiorstw osiągał z wdrożonych innowacji obroty na poziomie 51% lub więcej. W 2015 r. średnio w UE takich firm było 7% podobnie jak w 2013 r. W USA odpowiednio 16% i 10%. W przekroju państw członkowskich powszechność tego zjawiska różniła się. W 15 krajach zanotowano wzrost odsetka przedsiębiorstw osiągających obroty na poziomie 51% lub więcej, co jest zjawiskiem pozytywnym. Przy czym największy wzrost dotyczył przedsiębiorstw funkcjonujących: na Słowacji (o 9 p. proc.), w Bułgarii, na Cyprze (po 6 p. proc.) i w Irlandii (o 5 p. proc.). W 7 krajach członkowskich nastąpił spadek odsetka firm osiągających obroty na poziomie 51% lub więcej w porównywalnych okresach. Szczególnie dotyczy to: Polski (o 4 p. proc.), Finlandii i Włoch (po 3 p. proc.), Danii, Portugalii i Łotwy (po 2 p. proc.).

W Polsce odsetek przedsiębiorstw nie uzyskujących żadnych obrotów z wdrożonych innowacji wzrósł o 1 p. proc. w porównywalnych okresach. Takich, które osiągnęły obroty od 1% do 25% — wzrósł o 7 p. proc., uzyskujących obroty od 26% do 50% — spadł o 4 p. proc. Zanotowano też spadek odsetka przedsiębiorstw osiągających obroty 51% lub więcej — o 4 p. proc.

Wielkość obrotów zainwestowanych w działalność innowacyjną

Drugim miernikiem polityki innowacyjnej zarządów badanych przedsiębiorstw, analizowanym w niniejszej publikacji, jest procent obrotów uzyskanych w 2015 r., zainwestowanych w działalność innowacyjną. Jak wynika z tabeli 3, średnio w UE prawie co czwarte przedsiębiorstwo nie zainwestowało w 2015 r. żadnych obrotów w działalność innowacyjną. W USA takich przedsiębiorstw było o 3 p. proc. więcej. Prawie co piąta firma przezna-

czyła na ten cel poniżej 1% obrotów. W USA na taką inwestycję zdecydowało się o 5 p. proc. przedsiębiorstw mniej. 36% firm, które od stycznia 2013 r. wprowadziły przynajmniej jedną innowację przeznaczyło na działalność innowacyjną od 1% do 5% obrotów. W USA 28%. Co dziesiąte przedsiębiorstwo wydatkowało na działalność innowacyjną od 6% do 10% obrotów. W USA 13%. Siedem firm na sto przeznaczyło na ten cel 11% obrotów lub więcej, przy 10% w USA.

W przekroju państw członkowskich powszechność finansowania działalności innowacyjnej z osiągniętych obrotów była zróżnicowana. Wśród państw, które nie zainwestowały żadnych obrotów dominowały: Francja (33%), Grecja, Irlandia i Szwecja (po 27%) — w gronie starych państw członkowskich oraz Rumunia (36%), Łotwa i Polska (po 28%) oraz Słowenia (27%) — w grupie nowych państw członkowskich. Najmniejszy odsetek takich przedsiębiorstw był w: Austrii (10%), Finlandii i Niemczech (po 15%) — wśród starych państw członkowskich oraz na Malcie (14%), w Czechach i na Węgrzech (po 15%) — wśród nowych państw członkowskich. Największa rozbieżność powszechności występowania tego zjawiska, wynosząca 26 p. proc., pojawiła się między Rumunią i Austrią. W Polsce takich przedsiębiorstw było 28%, tj. więcej o 4 p. proc. niż średnio w UE. Dało to Polsce trzecie, niezbyt chwalebne, miejsce w gronie państw członkowskich razem z Łotwą.

Największy odsetek przedsiębiorstw, które zainwestowały w działalność innowacyjną poniżej 1% obrotów znajdował się w: Finlandii (29%), Danii (28%) i Hiszpanii (25%) — wśród starych państw członkowskich oraz w: Chorwacji (33%), Słowenii (25%), Estonii i Rumunii (po 22%) — wśród nowych państw członkowskich. Na przeciwnym końcu skali znalazły się firmy: włoskie (12%), belgijskie i szwedzkie (po 14%) — w grupie starych państw członkowskich oraz maltańskie (9%), słowackie (14%) i polskie (17%) — w grupie nowych państw członkowskich. Maksymalna różnica w powszechności występowania tego zjawiska pojawiła się między Chorwacją a Malcią i wynosiła 24 p. proc. W Polsce tylko 17% przedsiębiorstw zainwestowało w działalność innowacyjną poniżej 1% obrotów. Wynik ten był niższy od średniej dla UE o 2 p. proc. i zapewnił Polsce 20 pozycję wśród państw członkowskich razem z Holandią i Irlandią.

Tabela 3. Odsetek przedsiębiorstw, które w 2015 r. zainwestowały w działalność innowacyjną część swoich obrotów

Wyszczególnienie	Przedziały procentowe zainwestowanych obrotów					
	0%	Mniej niż 1%	Od 1% do 5%	Od 6% do 10%	Od 11% lub więcej	Nie wiem/brak odpow
	W % przedsiębiorstw, które od stycznia 2013 r. wprowadziły przynajmniej jedną innowację					
Unia Europejska UE-28	24	19	36	10	7	4
Stare państwa członkowskie UE-15:						
Austria	10	23	39	13	9	6
Belgia	17	14	44	12	10	3
Dania	19	28	31	9	9	4
Finlandia	15	29	39	8	9	0
Francja	33	21	31	7	6	2
Grecja	27	16	38	9	9	1
Hiszpania	26	25	33	11	2	3
Holandia	21	17	40	10	8	4
Irlandia	27	17	34	11	8	3
Luksemburg	18	20	34	10	11	7
Niemcy	15	24	37	10	7	7
Portugalia	24	22	37	7	7	3
Szwecja	27	14	34	9	12	4
Wielka Brytania	25	23	34	5	6	7
Włochy	23	12	43	10	7	5
Nowe państwa członkowskie UE-13:						
Bułgaria	26	18	31	8	13	4
Chorwacja	16	33	34	9	6	2
Cypr	25	19	35	6	10	5
Czechy	15	19	42	13	10	1
Estonia	18	22	37	12	4	7
Litwa	22	18	32	11	11	6
Łotwa	28	19	34	8	8	3
Malta	14	9	52	9	9	7
Polska	28	17	33	15	4	3
Rumunia	36	22	27	7	6	2
Słowacja	17	14	40	13	14	2
Słowenia	27	25	27	12	5	4
Węgry	15	21	47	11	4	2
USA	27	14	28	13	10	8

Źródło: opracowano na podstawie: Opracowano na podstawie: (Innobarometer 2016, 2016, s. T54).

We wszystkich państwach członkowskich największy odsetek przedsiębiorstw, które od stycznia 2013 r. wprowadziły przynajmniej jedną innowację, przeznaczył na ten cel od 1% do 5% obrotów w 2015 r. Pod tym względem przodowały firmy: belgijskie (44%), włoskie (43%) i holenderskie (40%) — wśród starych państw członkowskich oraz maltańskie (52%), węgierskie (47%) i czeskie (42%) — wśród nowych państw członkowskich. Najmniej takich firm było: w Danii i we Francji (po 31%) — w gronie starych państw członkowskich oraz w Rumunii i Słowenii (po 27%) — w gronie nowych państw członkowskich. Największa różnica w powszechności występowania tego zjawiska, wynosząca 25 p. proc., pojawiła się między Malcią a Rumunią i Słowenią. W Polsce co trzecie przedsiębiorstwo zainwestowało w działalność innowacyjną od 1% do 5% swoich obrotów. Jest to wynik niższy o 3 p. proc. w porównaniu ze średnim dla UE, plasujący Polskę na 21 miejscu w gronie państw członkowskich razem z Hiszpanią.

Znacznie mniejszy odsetek firm przeznaczał na działalność innowacyjną od 6% do 10% swoich obrotów. Najczęściej były to przedsiębiorstwa: austriackie (13%), belgijskie (12%) i hiszpańskie (11%) — wśród starych państw członkowskich oraz polskie (15%), czeskie i słowackie (po 12%) — wśród nowych państw członkowskich. Najrzadziej były to firmy: brytyjskie (5%), francuskie i portugalskie (po 7%) — wśród starych państw członkowskich oraz cypryjskie (6%) i rumuńskie (7%) — wśród nowych państw członkowskich. Maksymalna różnica w powszechności występowania tego zjawiska, wynosząca 10 p. proc., pojawiła się między Polską a Wielką Brytanią. W tej grupie zainwestowanych obrotów odsetek polskich przedsiębiorstw był wyższy od średniej dla UE o 5 p. proc., dający Polsce pierwszą pozycję w grupie państw członkowskich.

Niewielka część przedsiębiorstw przeznaczyła na działalność innowacyjną 11% obrotów lub więcej. Pod tym względem przodowały przedsiębiorstwa: szwedzkie (12%) i luksemburskie (11%) — wśród starych państw członkowskich oraz słowackie (14%) i bułgarskie (13%) — wśród nowych państw członkowskich.

Dynamika inwestowania w działalność innowacyjną

Porównanie wyników badań przeprowadzonych w 2016 r. z wynikami uzyskanymi w 2015 r. pozwala na uchwycenie dynamiki badanego zjawiska.

Z danych zawartych w tabelach 4 i 3 wynika, że w 2015 r. średnio w UE w działalność innowacyjną nie zainwestowało żadnych obrotów o 2 p. proc. firm więcej, co jest zjawiskiem negatywnym. Więcej o 1 p. proc. było też przedsiębiorstw przeznaczających na działalność innowacyjną poniżej 1% obrotów. Natomiast 11% obrotów lub więcej przeznaczyło na działalność innowacyjną w 2015 r. o 1 p. proc. firm mniej w porównaniu z 2014 r. Dla przedziałów obrotów: od 1% do 5% oraz od 6% do 10% odsetek przedsiębiorstw finansujących działalność innowacyjną z tego źródła utrzymywał się w porównywanym latach na takim samym poziomie, odpowiednio 36% i 10%.

W przekroju poszczególnych państw członkowskich notowano zróżnicowaną powszechność inwestowania w działalność innowacyjną określonego odsetka obrotów. W porównaniu do 2014 r. w 2015 r. wzrósł odsetek przedsiębiorstw, które nie zainwestowały żadnych obrotów w działalność innowacyjną w 14 państwach członkowskich. Głównie dotyczy to Irlandii i Wielkiej Brytanii (wzrost po 6 p. proc.), Belgii i Danii (po 5 p. proc.) — wśród starych państw członkowskich oraz w Polsce i Rumunii (po 8 p. proc.) i Słowacji (po 6 p. proc.) — wśród nowych państw członkowskich. Największe spadki odsetka takich przedsiębiorstw dotyczyły: Portugalii (o 9 p. proc.) i Hiszpanii (o 3 p. proc.) — wśród starych państw członkowskich oraz Malty (o 8 p. proc.), Cypru i Węgier (po 5 p. proc.) — wśród nowych państw członkowskich.

W 2015 r. odsetek przedsiębiorstw inwestujących w działalność innowacyjną poniżej 1% swoich obrotów wzrósł w 16 krajach członkowskich UE. Największe wzrosty zanotowano w Portugalii (o 10 p. proc.), Hiszpanii (o 9 p. proc.) i we Francji (o 8 p. proc.) — jako krajach starej UE oraz w Chorwacji (o 8 p. proc.) i na Cyprze (o 7 p. proc.) — jako nowych państwach członkowskich. W 9 krajach członkowskich nastąpił spadek odsetka przedsiębiorstw inwestujących w działalność innowacyjną mniej niż 1% obrotów. W największym stopniu dotyczyło to Włoch (spadek o 6 p. proc.) i Irlandii (o 5 p. proc.) — wśród starych państw członkowskich oraz Litwy (spadek o 8 p. proc.) i Malty (o 7 p. proc.) — wśród nowych państw członkowskich. W trzech państwach odsetek przedsiębiorstw inwestujących mniej niż 1% obrotów w działalność innowacyjną utrzymywał się na tym samym poziomie w rozważanych okresach.

Tabela 4. Odsetek przedsiębiorstw, które w 2014 r. zainwestowały w działalność innowacyjną część swoich obrotów

Wyszczególnienie	Przedziały procentowe zainwestowanych obrotów					
	0%	Poniżej 1%	Od 1% do 5%	Od 6% do 10%	Od 11% lub więcej	Nie wiem/brak odpow
	W % przedsiębiorstw, które od stycznia 2012 r. wprowadziły przynajmniej jedną innowację					
Unia Europejska UE-28	22	18	36	10	8	6
Stare państwa członkowskie UE-15:						
Austria	13	19	40	10	8	10
Belgia	12	18	48	10	6	6
Dania	14	21	34	10	10	11
Finlandia	16	27	37	5	13	2
Francja	33	13	38	7	7	2
Grecja	26	15	35	11	10	3
Hiszpania	29	16	40	8	4	3
Holandia	20	15	35	15	14	1
Irlandia	21	22	33	9	12	3
Luksemburg	20	19	38	9	12	2
Niemcy	15	20	40	10	9	6
Portugalia	33	12	33	11	4	7
Szwecja	28	16	29	12	13	2
Wielka Brytania	19	22	33	6	11	9
Włochy	20	18	35	14	6	7
Nowe państwa członkowskie UE-13:						
Bułgaria	22	16	41	10	6	5
Chorwacja	16	25	36	8	11	4
Cypr	30	12	39	5	10	4
Czechy	14	22	37	12	11	4
Estonia	21	27	29	8	9	6
Litwa	19	26	35	6	11	3
Łotwa	29	19	29	9	10	4
Malta	21	16	42	15	3	3
Polska	20	19	33	9	15	4
Rumunia	28	21	29	9	10	3
Słowacja	11	14	35	14	21	5
Słowenia	23	22	34	11	8	2
Węgry	20	21	39	13	4	3
USA	33	13	31	6	12	5

Źródło: opracowano na podstawie: (Innobarometer 2015, 2015, s. T66).

W 13 państwach członkowskich inwestycje w zakresie od 1% do 5% obrotów obniżyły się w analizowanych latach. Szczególnie dotyczy to Francji, Hiszpanii (spadek o 7 p. proc.), Bułgarii (o 10 p. proc.) i Słowenii (o 7 p. proc.). Natomiast w 14 państwach pojawił się wzrost odsetka przedsiębiorstw inwestujących w działalność innowacyjną od 1% do 5% obrotów. Głównie chodzi tu o Maltę (wzrost o 10 p. proc.), Włochy, Estonię i Węgry (o 8 p. proc.).

W porównaniu do 2014 r., w 2015 r. inwestycje w działalność innowacyjną, wynoszące od 6% do 10% obrotów, wzrosły w 13 państwach członkowskich. Pod tym względem przodowały Polska (wzrost o 6 p. proc.) i Litwa (o 5 p. proc.). Spadek odsetka przedsiębiorstw zanotowano w 14 krajach. Największy dotyczył Malty (spadek o 6 p. proc.) i Holandii (o 5 p. proc.).

Wreszcie wzrost odsetka przedsiębiorstw przeznaczających na działalność innowacyjną 11% lub więcej swoich obrotów zanotowano zaledwie w 6 krajach. Głównie chodzi tu o Bułgarię (wzrost o 7 p. proc.), Maltę (o 6 p. proc.) i Belgię (o 4 p. proc.). W 18 krajach nastąpiło obniżenie odsetka firm inwestujących w działalność innowacyjną 11% obrotów lub więcej. Największe spadki objęły Polskę (spadek o 11 p. proc.), Słowację (o 7 p. proc.) i Holandię (o 6 p. proc.).

Zakończenie

Analiza statystyczno-porównawcza materiału empirycznego wskazuje, że zarządy przedsiębiorstw funkcjonujących w państwach członkowskich UE prowadziły politykę innowacyjną, jednak rezultaty tej polityki nie są zadowalające bowiem średnio co dziesiąte przedsiębiorstwo, mimo że wdrożyło innowacje to nie uzyskało z tego tytułu żadnych obrotów. Najwięcej takich przedsiębiorstw funkcjonowało w Estonii i Słowenii — w latach 2013–2015 oraz w Chorwacji i Holandii — w latach 2011–2013. W 2013 r. 61% przedsiębiorstw uzyskało z wdrożonych innowacji od 1% do 25 % obrotów. W 2015 r. odsetek ten wzrósł tylko o 1 p. proc.

W przekroju państw członkowskich powszechność osiągnięcia określonego odsetka obrotów z zastosowanych innowacji była zróżnicowana zarówno na plus, jak i na minus w rozważanych okresach. Przykładowo w 2013 r. 75% przedsiębiorstw hiszpańskich uzyskało od 1% do 25% obrotów z inno-

wacji wdrożonych od stycznia 2011 r. W 2015 r. odsetek ten zmniejszył się o 3 p. proc. W 2013 r. na Malcie takich firm było 71%, ale w 2015 r. tylko 58%. Przykładem zmian pozytywnych jest Chorwacja, gdzie odsetek przedsiębiorstw osiągających obroty w przedziale 1% — 25% w rozważanych okresach wzrósł o 9 p. proc.

O niewystarczającej skuteczności polityk innowacji świadczy też zróżnicowany odsetek przedsiębiorstw osiągających z wdrożonych innowacji obroty w granicach od 26% do 50%. Pod tym względem w 2013 r. przodowały Finlandia, Czechy i Polska, ale w 2015 r. odsetek ten spadł o 8 p. proc w przypadku Finlandii, wzrósł o 2 p. proc. — w przypadku Czech i spadł o 4 p. proc. — w przypadku Polski. W Finlandii prawie co piąte przedsiębiorstwo uzyskało w 2013 r. z wdrożonych innowacji obroty w wysokości 51% lub więcej. Jednak w 2015 r. odsetek ten obniżył się o 3 p. proc.

W Polsce w 2013 r. osiem na sto przedsiębiorstw nie uzyskało żadnych obrotów z wdrożonych innowacji. W 2015 r. odsetek ten wzrósł o 1 p. proc., co jest zjawiskiem niekorzystnym. Obniżył się natomiast odsetek przedsiębiorstw uzyskujących obroty w granicach od 26% do 50% oraz 51% lub więcej odpowiednio o 4 p. proc. i 4 p. proc.. Pozytywnym zjawiskiem jest wzrost o 7 p. proc. odsetka przedsiębiorstw uzyskujących obroty w przedziale od 1% do 25%

Należy podkreślić, że odsetek przedsiębiorstw uzyskujących z wdrożonych innowacji określone obroty w USA nie odbiegał zasadniczo od średnich wyników dla UE w obu rozważanych okresach.

Drugim z omówionych mierników polityki innowacyjnej jest odsetek przedsiębiorstw inwestujących w działalność innowacyjną określoną część swoich obrotów. Okazuje się, że średnio w UE odsetek przedsiębiorstw, które nie zainwestowały w działalność innowacyjną żadnych obrotów zwiększył się w 2015 r. o 2 p. proc. w porównaniu z rokiem 2014, co jest zjawiskiem niekorzystnym. Spadł natomiast o 1 p. proc. odsetek firm przeznaczających na działalność innowacyjną 11% obrotów lub więcej. W porównywalnym okresie nie uległ zmianie odsetek przedsiębiorstw inwestujących w działalność innowacyjną od 1% do 5% obrotów i od 6% do 10% obrotów. Pozytywnym, aczkolwiek nieznacznym zjawiskiem jest wzrost o 1 p. proc. odsetka przedsiębiorstw inwestujących w działalność innowacyjną mniej od 1% obrotów.

O niedoskonałości polityk innowacji świadczy fakt, że w 14 państwach w 2015 r. wzrósł odsetek przedsiębiorstw, które nie zainwestowały w działalność innowacyjną żadnych obrotów w stosunku do 2014 r. Szczególnie dotyczy to Polski i Rumunii (wzrost po 8 p. proc.). W 9 krajach zmniejszył się odsetek firm inwestujących w działalność innowacyjną mniej niż 1% swoich obrotów. Najbardziej dotyczy to Litwy (spadek o 8 p. proc.). W przedziale obrotów od 1% do 5% spadek odsetka przedsiębiorstw inwestujących w działalność innowacyjną obejmował 13 krajów, przy czym najbardziej dotknął on Bułgarię (spadek o 10 p. proc.). Również w 13 krajach obniżył się odsetek firm inwestujących w innowacje od 6% do 10% obrotów. Spadek ten był najbardziej widoczny na Malcie (o 6 p. proc.). W 19 krajach członkowskich mniejszy odsetek przedsiębiorstw zainwestował w działalność innowacyjną w 2015 r. 11% lub więcej swoich obrotów w porównaniu do 2014 r. Największy spadek tego odsetka dotyczył polskich firm i wynosił 11 p. proc.

W USA zanotowano spadek odsetka przedsiębiorstw, które nie zainwestowały w działalność innowacyjną żadnych obrotów, natomiast wzrósł odsetek takich, które przeznaczyły na ten cel poniżej 1% obrotów, obniżył się odsetek firm inwestujących od 1% do 5% obrotów, wzrósł odsetek przeznaczających na ten cel od 6% do 10% obrotów i obniżył się udział firm inwestujących 11% lub więcej swoich obrotów. Poziom tego miernika nie odbiegał zasadniczo od średnich wyników dla UE.

Liczy te nie wskazują jednoznacznie na racjonalność polityk innowacji w przedsiębiorstwach państw członkowskich UE, polityk, które byłyby ukierunkowane na dynamiczny rozwój działalności innowacyjnej traktowanej jako główny czynnik rozwoju podmiotów gospodarczych i całych gospodarek. Można przypuszczać, że jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest niski poziom zarządzania na wszystkich szczeblach struktur gospodarczych: krajowym, regionalnym, przedsiębiorstwa, o czym świadczy fakt, iż względnie niskie i zróżnicowane tempo wprowadzania nowych produktów zależy od zdolności firmy do zarządzania, tworzenia wiedzy i jej utrzymania. W rzeczywistości każda innowacja jest konsekwencją kreatywnego wykorzystania wiedzy, tworzenia nowych możliwości poprzez łączenie nowych zestawów wiedzy (Andreeva i Kianto, 2011, s. 1017). Tymczasem w praktyce często jest tak, że kierownicy przedsiębiorstw decydują się na inwestowanie swoich ograniczonych zasobów tylko wtedy, gdy inwestycje te prowadzą do zwiększania zdolności tworzenia wartości podmiotu gospodarczego.

W dzisiejszych czasach zarządy przedsiębiorstw muszą zoptymalizować wykorzystanie materialnych i intelektualnych zasobów i uświadomić sobie, że innowacyjność jest głównym motorem konkurencyjności i rozwoju (Schiurma, 2012, s. 516 i 519). Pomocą w zarządzaniu ukierunkowanym na innowacje, w tworzeniu racjonalnej polityki innowacji mogą być zaproponowane przez autora modele: narodowego systemu innowacji oraz integracji podsystemu społecznego i technicznego w zarządzaniu wiedzą i innowacjami (Baruk, 2014, s. 241 oraz Baruk, 2009, s. 133).

Przypisy

¹ Kwestie te są szczegółowo omówione w (Baruk, 2009).

² Wyrazem takiej koncepcji zarządzania jest „Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”. Jednym z jej priorytetów jest rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji. Jedną z inicjatyw przewodnich tej strategii jest Unia innowacji ukierunkowana na poprawę warunków ramowych dla innowacji oraz wykorzystania innowacji do rozwiązania najważniejszych problemów społecznych i gospodarczych wskazanych w strategii Europa 2020. (Strategia „Europa 2020”, 2015, s. 1; Komisja Europejska, 2010, s. 5).

³ Polityka innowacji stała się kluczowym problemem w wielu krajach. Istnieje rosnąca świadomość, że jednym z fundamentów skutecznej polityki/strategii innowacji jest profesjonalna i rozwinięta lokalna infrastruktura wiedzy. (Nijkamp, Stough i de Noronha Vaz, 2007, s. 633).

Bibliografia

1. Andreeva, T. i Kianto A. (2011). Knowledge processes, knowledge — intensity and innovation: a moderated mediation analysis. *Journal of Knowledge Management*, 15 (6).
2. Baruk, J. (1997). *Nauka i technika w rozwoju gospodarczym*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.
3. Baruk, J. (2014). Wspomaganie działalności innowacyjnej wiedzą. W: A. Stabryła i T. Małkus (red.), *Strategie zarządzania organizacjami w społeczeństwie informacyjnym*. Kraków: Mfiles.pl.
4. Baruk, J. (2009). *Zarządzanie wiedzą i innowacjami*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek w Toruniu.
5. Ferraresi, A.A., Quandt, C.O., dos Santos, S.A. i Frega, J.R. (2012). Knowledge management and strategic orientation: leveraging innovativeness and performance. *Journal of Knowledge Management*, 16 (5).
6. Harkema, S. (2003). A complex adaptive perspective on learning within innovation projects. *The Learning Organization*, 10 (6).
7. Innobarometer 2016 — UE business innovation trends. *Report, Flash Eurobarometer 433* — February 2016.
8. Innobarometer 2015 — The innovation trends at EU enterprises. *Report, Flash Eurobarometer 415 — TNS Political & Social*, European Commission, September 2015.

9. Komisja Europejska. (03.03.2010). *Komunikat Komisji Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*. Bruksela: Komisja Europejska. http://ec.europa.eu/eu2020/1_PL_ACT_part1_V1.pdf (15.10.2017 r.).
10. Krusinskas, R., Norvaisiene, R., Lakstutiene, A. i Vaitkevicius S. (2015). Investment, Innovation and Firm Performance: Empirical Evidence from Small Manufacturing Industries. *Journal of Finance and Economics*, 3 (6).
11. Lee, S.M., Olson, D.L. i Trimi S. (2012). Co-innovation: convergenomics, collaboration, and co-creation for organizational values. *Management Decision*, 50 (5).
12. Nijkamp, P., Stough, R. i de Noronha Vaz, M.T. (2007). Local knowledge and innovation policy. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 25 (5).
13. Prahalad C.K. i Krishnan M.S. (2010). *Nowa era innowacji*. Warszawa: PWN.
14. The role of public suport in the commercialisation of innovations. *Report, Flash Eurobarometer 394 — TNS Political & Social*, May 2014.
15. Schiuma, G. (2012). Managing knowledge for business performance improvement. *Journal of Knowledge Management*, 16 (4).
16. *Strategia „Europa 2020”*, Ministerstwo Gospodarki, <http://www.mg.gov.pl/Bezpieczeństwo+gospodarcze/Strategia+Europa+2020> (09.10.2015).
17. Tepic, M., Kemp, R. i Omta, O. (2013). Complexities in innovation management in companies from the European industry. *European Journal of Innovation Management*, 16 (4).
18. Wallace, J.C., Butts, M.M., Johnson, P.D., Stevens, F.G. i Smith M.B. (2016). A Multilevel Model of Employee Innovation: Understanding the Effects of Regulatory Focus, Thriving, and Employee Involvement Climate. *Journal of Management*, 42 (4).
19. Wu, Y. (2017). Innovation and entrepreneurship education in Asia-Pacific. *Management Decision*, 55 (7).

dr inż. Jerzy Baruk, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska — emerytowany pracownik naukowo-dydaktyczny Instytutu Zarządzania Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Autor ponad 365 publikacji naukowych dotyczących szeroko rozumianego zarządzania innowacjami i wiedzą, opublikowanych w ogólnokrajowych i zagranicznych czasopismach naukowych oraz materiałach konferencyjnych. Autor czterech książek napisanych samodzielnie i współautor kilkudziesięciu innych. Wyniki prowadzonych badań prezentował na licznych konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych. Członek następujących organizacji: Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa; Polskiego Towarzystwa Zarządzania Produkcją; Przedsiębiorstwa Inicjatyw Gospodarczych „Taures” w Warszawie; Lubelskiego Towarzystwa Naukowego; Polskiego Towarzystwa Prakseologicznego; University — Industry — Science Partnership. Polish UNISPAR Working Group Society; Klubu Przedsiębiorcy Innowacyjnego przy Lubelskiej Fundacji Rozwoju. Doradca w Towarzystwie Naukowym Organizacji i Kierownictwa Oddział w Lublinie; Przedsiębiorstwie Inicjatyw Gospodarczych „Taures” w Warszawie.

Instytut Lotnictwa
Wydawnictwa Naukowe
al. Krakowska 110/114
02-256 Warszawa
tel.: 22 846 00 11 wew. 551
e-mail: minib@ilot.edu.pl

www.minib.pl

www.twitter.com/EuropeanMINIB

www.facebook.com/EuropeanJournalMINIB